

Försvarsdepartementet

Ej sekretess

Ert tjänsteställe, handläggare
Försvarsdepartementet, rättssekretariatet

Ert datum
2025-10-10

Er beteckning
Fö2025/01457

Vårt tjänsteställe, handläggare
Charlotta Viktorin, charlotta.viktorin@mil.se
FST JUR Op

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarsmaktens remissvar över promemorian Förbättrade förutsättningar för operativt militärt samarbete (Ds 2025:21)

YTTRANDE

Försvarsmakten instämmer i de bedömningar som görs i promemorian och tillstyrker de förslag som lämnas. Försvarsmakten anser att förslagen som lämnas är av stor vikt för Sveriges förutsättningar att på ett effektivt och trovärdigt sätt kunna delta i operationer och aktiviteter tillsammans med allierade länder på svenskt territorium. Försvarsmakten vill därutöver lämna följande kommentarer och förslag.

8.5 [...] Förslaget till lag om ändring i lagen (2020:782) om operativt militärt stöd

I författningskommentaren till förslaget om ändring i 2 § lagen om operativt militärt stöd anges att ”paragrafen reglerar regeringens möjlighet att tillåta att militär verksamhet för avskräckning och försvar äger rum på svenskt territorium”. Försvarsmakten har emellertid, av övrig förklarande text i promemorian, uppfattat att det som regeringen enligt paragrafen ska fatta beslut om är vidtagandet av ”militära försvarsåtgärder”, eftersom det är detta uttryck som på andra ställen i promemorian genomgående används för att benämna det mandat som nämnda paragraf avser ge till regeringen att besluta om ”överlåtelse av förvaltningsuppgifter”.¹ Försvarsmakten uppfattar däremot att uttrycket ”militär

¹ Se t.ex. s 106 i promemorian där det anges att ”De förvaltningsuppgifter som kan bli aktuella för en utländsk styrka att genomföra kan sammanfattas i begreppet militära försvarsåtgärder.”

verksamhet för avskräckning och försvar”, såsom det bl.a. används i föreslagna 2 § i lagen om operativt militärt stöd, avser att i vid bemärkelse omnämna många olika typer av militär verksamhet som kan förekomma inom Nato eller EU, och som inte i sig behöver innebära att ett svenskt nationellt beslut om överlåtelse av förvaltningsuppgifter fattas. Det skulle tex. vara fallet vid övningsverksamhet, baseringar, förhandslagring eller transiteringar av trupp eller materiel genom Sverige. Sammanfattningsvis menar Försvarsmakten att den föreslagna paragrafen inte synes reglera regeringens möjlighet att tillåta att militär verksamhet för avskräckning och försvar äger rum på svenskt territorium, utan att den reglerar regeringens möjlighet att tillåta ”militära försvarsåtgärder” på svenskt territorium.

Eftersom uttrycket ”militär verksamhet för avskräckning och försvar” används i flera av de andra föreslagna författningsändringarna enligt promemorian är det enligt Försvarsmaktens uppfattning viktigt att innebörden av detta begrepp är entydigt och inte öppet för olika tolkningar. Exempelvis bygger den i promemorian föreslagna ändringen i 4 § lagen om operativt militärt stöd, som innebär att Försvarsmakten kan fatta beslut om att en utländsk militär styrka under vissa förutsättningar får anlitas för bevakning av vissa skyddsobjekt, också på kriteriet att det handlar om utländsk personal som genomför ”militär verksamhet för avskräckning och försvar”. Försvarsmakten uppfattar det som att avsikten är att denna paragraf ska kunna tillämpas också vid utländsk militär verksamhet i Sverige som inte kräver ett föregående regeringsbeslut om överlåtelse av förvaltningsuppgift, t.ex. vid en basering, övning eller transitering. Försvarsmakten ser att det definitivt finns ett praktiskt behov av att kunna medge utländskt deltagande i det egna styrkeskyddet också vid genomförande av utländsk militär verksamhet i Sverige som inte kräver ett sådant föregående regeringsbeslut. I förhållande till USA är det vidare ett åtagande som täcks av *Defence co-operation Agreement* (DCA) mellan Sverige och USA, och som finns implementerad i befintlig lagstiftning (5 § skyddslagen) på så sätt att det täcker all amerikansk militär verksamhet på svenskt territorium, utan krav på föregående regeringsbeslut avseende överlåtelse av förvaltningsuppgift.

Försvarsmakten noterar att i flera av författningsförslagen i övrigt används rekvisitet ”en utländsk militär styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering” för att respektive reglering ska vara tillämplig. Försvarsmakten menar att det bör övervägas att använda detta rekvisit – med tillägg av en begränsning till Nato, eller en stat som är medlem i den organisationen eller i Europeiska unionen – även i föreslagna förändringar i 2, 4 och 5 §§ lagen om operativt militärt stöd, vilket skulle medföra en mer enhetlig och entydig reglering. Mot bakgrund av att föreslagna förändringar i 2, 4 och 5 §§ omfattar även bi- och multilaterala operationer och andra aktiviteter t.ex. inom EU så innefattas dessa därtill tydligare i rekvisitet ”inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering” jämfört med rekvisitet ”militär verksamhet för avskräckning och försvar”, som är ett begrepp som är hämtat från Nato.

I beredningen av detta ärende har kk Björn Hallén och övlt Morgan Peterson (FST STRA), jurist Rickard Tennisberg (MUST), mj Erik Grönberg (FST STÖD), försvarsjuristerna Agneta Stenborg, Victoria Wihlborg, Sofia Smetana och Johanna Winblad (FST JUR), handläggare Amanda Sjödin (FST SÄK) samt systemingenjör Mikael Stern (FST CIO) deltagit.

Detta yttrande har beslutats av chefsjurist Kerstin Bynander. I den slutliga handläggningen har stf chefsjurist Helene Arango Magnusson, stabschef Hampe Klein och, som föredragande, försvarsjurist Charlotta Viktorin deltagit.

Kerstin Bynander
Chefsjurist

Charlotta Viktorin

Sändlista

Regeringskansliet,
Försvarsdepartementet

Inom myndigheten för kännedom

FST STRA
FST STÖD
FST CIO
FST SÄK
FST JUR
OPL
MUST